

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

А. БУДНІК, М. АРГІРОВА

Іноземна мова
(Українська мова як іноземна)

Методичні рекомендації для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
другого (магістерського) рівня III року навчання
спеціальності 222 «Медицина»

Одеса – 2021

Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
протокол № 2 від 18 жовтня 2021 року)

Рецензенти:

Кон О. О. – кандидат філологічних наук, доцент, декан історико-філологічного факультету Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Мусій В. Б. – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри загального та слов'янського літературознавства Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Буднік А., Аргірова М.

Методичні рекомендації для самостійної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня III року навчання спеціальності 222 «Медицина». Одеса, 2021. 26 с.

Методичні розробки призначено для інокомунікантів, які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина». Складаються із завдань комунікативного характеру, практичних завдань для систематизації набутих знань, відпрацювання теоретичного матеріалу для самостійної роботи.

© Буднік А., Аргірова М., 2021

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2021

Від авторів

Методичні рекомендації з дисципліни «Іноземна мова (Українська мова як іноземна)» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» 3-го року навчання укладено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Іноземна мова (Українська мова як іноземна)». За основу було взято мовленнєві та комунікативні завдання й таблиці із посібників І. Вальченко, Я. Прилуцької, А. Силки, Р. Жангазиной, С. Кусяк.

Завдання скеровано на формування у студентів комунікативної й мовленнєвої компетенції, що необхідно для рішення професійних завдань у країні навчання, забезпечення їхніх комунікативних потреб у різних сферах спілкування: науковій (для отримання конкурентоспроможної підготовки за обраним фахом), суспільно-політичній і соціально-культурній (для належної адаптації та повноцінного орієнтування в новому соціально-культурному середовищі, особистісного культурного зростання), побутовій (для задоволення потреб повсякденного життя), а також для виховання гармонійної особистості, що здатна до міжкультурного діалогу.

Змістовий модуль 16.

Термінологія у професійному спілкуванні. Особливості української медичної термінології

Тема 4. Терміни на позначення причин захворювань, видів носіїв хвороб.

План.

1. Пряма й непряма мова.

2. Пряма мова: відносна лексична й граматична незалежність прямої мови від слів автора (дієслова мовлення *говорити, сказати, заявляти, повідомляти, інформувати, обіцяти, оголошувати* тощо).

Мета: формувати навички і вміння застосовувати одержані раніше знання про пряму і непряму мову як засобів передачі чужої мови та інтонацію речень з прямою мовою; розвивати уважність, вдумливість, синтетико-аналітичне мислення; повторити основні відомості про пряму та непряму мову, її призначення та смислові особливості; розвивати культуру усного й писемного мовлення та вміння передавати чужі думки за допомогою прямої та непрямої мови, правильно їх оформляти на письмі.

Здобувачі вищої освіти повинні знати: що таке пряма мова, де використовуються речення з прямою мовою, як передати пряму мову непрямою і навпаки, основні терміни на причин захворювань, видів носіїв хвороб.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти: будувати та записувати речення з прямою мовою; знаходити у текстах речення з прямою мовою та розуміти її зміст; змінювати речення з прямою мовою на речення з непрямою і навпаки; розставляти розділові знаки у реченнях з прямою мовою; використовувати в професійному мовленні основні терміни на причин захворювань, видів носіїв хвороб.

Література.

1. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 288 с.
2. Силка А. А. Українська мова як мова професійного навчання : навчальний посібник для іноземних студентів медичного профілю (з англійською мовою навчання). Суми : Сумський державний університет, 2016. 129 с.
3. Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навчальний посібник. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.
4. Жангазінова Р., Кусяк С. Українська мова для іноземців. Частина III. Синтаксис : [навчально-методичний посібник для самостійної роботи іноземних студентів підготовчого відділення галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. 24 с.

Практичний блок для самостійної роботи.

Завдання 1. Допишіть до слів автора пряму мову.

1. Товариш сказав: «...».
2. Дівчина подумала: «...».
3. «...», – говорив поет.
4. Водій перепитав у пасажирів: «...?»
5. Лікар поцікавився у пацієнта: «...?»

Завдання 2. Допишіть до слів автора пряму мову зі спонуканням до дії.

1. Декан сказала: «...!»
2. Друг попросив: «...»
3. Головний лікар наказав: «...»
4. Викладач дав завдання: «...»

Завдання 3. Перепишіть пряму мову непрямою мовою.

1. Тато попросили: «Віддай мені, будь ласка, книгу з анатомії».
2. Дівчата сказали: «Занеси у деканат посвідку та навчальний план».
3. Лікар наказав: «Принеси медичну карту пацієнта!»
4. Студенти-медики розказали: «У бібліотеці можна переглянути нові журнали з медицини».

Завдання 4. Складіть 5 речень з прямою мовою, із поясненням, з мотивуванням умови дії, зі спонуканням до дії. Замініть їх на речення з непрямою мовою.

Завдання 5. Прочитайте текст. Напишіть переказ тексту, замінивши конструкції з прямою мовою на речення з непрямою мовою.

Людське здоров'я – це найбільше багатство. Ще М. Шолохов казав: «Здоров'я – всьому голова». Але, щоб бути здоровим, треба дбати про себе. Все у житті потрібно використовувати помірно: не їсти забагато, не перевтомлюватися, не хвилюватися через неважливі речі. «Навіть найміцніший організм надломлюється або принаймні зношується і стомлюється, коли він

занадто розкішно користується дарами природи», – говорив Д.Пісарев. А, якщо вже так сталося, що ви попали в лікарню, то не варто опускати руки, потрібно боротись, щоб бути здоровим, адже лікарі не можуть допомогти тому, хто не хоче, щоб йому допомогли.

Про це висловлювався видатний сирійський вчений Абу-ль-Фарадж ибн Гарун. Він писав: «Нас троє - я, ти і хвороба. Якщо ти будеш зі мною, ми вдвох подужаємо хворобу. Якщо ж ти будеш на боці хвороби, то мені одному з вами двома не впоратись». Тому дбайте про себе і будьте здорові.

Завдання 6. Дайте відповіді на запитання, використовуючи речення з непрямою мовою (за Дрогомирецькою М., Жангазіною Р.).

1. Генріх Гейне говорив: «Всі здорові люди люблять життя». Що казав Генріх Гейне?

2. Ліна Костенко написала прекрасні слова: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». Що сказала Ліна Костенко про смерть націй?

3. «Від любові народжується любов», – сказав Софокл. Що говорив Софокл?

4. Том Хідлстон говорив: «У людини два життя, і друге починається тоді, коли ми розуміємо, що життя лише одне». Що сказав Том Хідлстон про людське життя?

5. «Треба самому багато знати, щоб навчати інших», – писав В. Короленко. Що писав В. Короленко?

Завдання 7. Прочитайте текст. Знайдіть невідомі слова, за допомогою словника з'ясуйте їхнє значення, запишіть. Дайте відповіді на запитання після тексту, використовуючи речення з непрямою мовою. Спробуйте переказати зміст тексту.

Мова є у кожного народу. Говорячи про українську мову, Іван Огієнко зазначав: «Мова – це наша національна ознака, в мові – наша культура, сутність нашої свідомості». Поети пишуть вірші про мову, артисти співають про неї пісні, науковці досліджують її історію та роль у житті людини. «Кожен із нас має гордитися своєю чудовою мовою...», – писав Олесь Гончар. І це справді так, бо мову дала нам мама зі своїм молоком, бо без мови ми ніхто.

Є різні мови, і ми повинні їх поважати, адже, як говорив А. Бортняк: «Мов поганих не існує в світі, є лише погані язики». Тож любіть свою мову, вивчайте мови інших народів, бо «Скільки мов ти знаєш, стільки разів ти людина», – писав Йоганн Вольфганг фон Гете.

1.Що говорив проукраїнську мову І. Огієнко?

2.Що писав про мову Олесь Гончар?

3.Що сказав про мови А. Бортняк?

4.Як висловився про мови Йоганн Вольфганг фон Гете?

Завдання 8. Прочитайте текст.

На практиці Ми – студенти Медичного факультету Університету Ушинського. Сьогодні ми прийшли на практику в 10 Міську клінічну лікарню міста Одеси. Клінічна лікарня №1 – один з великих медичних закладів міста. Тут є різні відділення: кардіологічне, терапевтичне, хірургічне, ортопедичне, урологічне, неврологічне, пульмонологічне. Також є амбулаторне відділення – поліклініка.

У 10 Міській клінічній лікарні працює багато гарних фахівців – лікарів і медичних сестер. Зараз лікар розповідає нам, як заповнити медичну амбулаторну карту хворого.

У медичній карті є такі пункти:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові;
- 2) стать (чоловіча або жіноча);
- 3) дата народження (число, місяць, рік);
- 4) телефон хворого;
- 5) адреса;
- 6) місце роботи, посада;
- 7) диспансерна група (якщо вона є).

В амбулаторній карті треба написати, на які хвороби хворів пацієнт. Потім треба запитати, на що скаржиться пацієнт, і записати його скарги.

Тепер ми будемо заповнювати медичну амбулаторну карту хворого. Наприклад,

- 1) прізвище, ім'я, по батькові – Іванова Ольга Петрівна;
- 2) стать – жіноча;
- 3) дата народження – 01.01.1980;
- 4) телефон – 033-56-79-29
- 5) адреса – вулиця Старопортофранківська, 71, квартира 26;
- 6) місце роботи – Університет Ушинського, посада – бухгалтер;
- 7) диспансерної групи немає.
- 8) Пацієнт хворів на коклюш, Covid-19, гепатит В.
- 9) Пацієнт скаржиться на головний біль, нудоту, серцебиття і високий

тиск.

Лікар-викладач каже, що тепер ми знаємо, як заповнювати медичну амбулаторну карту хворого.

Завдання 9. Дайте відповіді на запитання.

1. Куди студенти прийшли на практику?
2. Що ви можете сказати про 10 Міську клінічну лікарню?
3. Які відділення є в 10 Міській клінічній лікарні?
4. Хто працює в цій лікарні?
5. Про що розповідає лікар студентам?
6. Які пункти є в амбулаторній карті?
7. Що ще треба написати в амбулаторній карті?
8. Як звати пацієнта?
9. Коли народився пацієнт?
10. За якою адресою він живе?

11. Ким працює пацієнт? / На якій посаді працює?
12. На які хвороби хворів пацієнт?
13. На що скаржиться пацієнт?
14. Чому навчилися студенти на практиці?

Завдання 10. Заповніть медичну довідку.

Код форми за ЗКУД 	
Код закладу за ЗКПО 	
Міністерство охорони здоров'я України Найменування закладу	МЕДИЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ФОРМА № 0 7 9 / о Затверджена наказом МОЗ України 2 7. 1 2. 9 9 р. № 3 0 2
МЕДИЧНА ДОВІДКА на учня, який від'їжджає в оздоровчий табір	
Прізвище, ім'я, по батькові _____ Вік _____	
Домашня адреса _____	
_____ телефон _____	
№ школи _____ клас _____ район _____	
№ поліклініки _____	
Стан здоров'я (якщо знаходиться під диспансерним наглядом, вказати діагноз) _____	

Перенесені інфекційні захворювання (кір, скарлатина, коклюш, паротит, вірусні гепатити, вітряна віспа, дизентерія) _____	

Проведені щеплення (КДП, проти кору та паротиту) з вказівкою дати останніх _____	

Фізичний розвиток _____	
Фізкультурна група _____	
Рекомендований режим _____	

Дата видачі довідок “ _____ ” _____ р.	

Підпис лікаря школи або дитячої поліклініки _____	

Заповнюється лікарем оздоровчого табору

Стан здоров'я і перенесені захворювання під час перебування в оздоровчому таборі

Контакт з інфекційними хворими

Ефективність оздоровлення в оздоровчому таборі:

Загальний стан

Вага при надходженні

 при від'їзді

Динамометрія

Спірометрія

Дата "

 "

 р.Підпис лікаря
оздоровчого табору

Довідка підлягає поверненню в школу за місцем навчання.

Тема 6. Терміни на позначення методів і способів обстеження та лікування.

План.

1. Розділові знаки при прямій мові.
2. Правильне прочитання схем з прямою мовою.

Мета: формувати навички і вміння застосовувати одержані раніше знання про пряму і непряму мову як засобів передачі чужої мови та інтонацію

речень з прямою мовою; розвивати уважність, вдумливість, синтетико-аналітичне мислення; повторити основні відомості про пряму та непряму мову, її призначення та смислові особливості; розвивати культуру усного й писемного мовлення та вміння передавати чужі думки за допомогою прямої та непрямої мови, правильно їх оформляти на письмі.

Здобувачі вищої освіти повинні знати: що таке пряма мова, де використовуються речення з прямою мовою, як передати пряму мову непрямою і навпаки; терміни на позначення методів і способів обстеження та лікування.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти: будувати та записувати речення з прямою мовою; знаходити у текстах речення з прямою мовою та розуміти її зміст; змінювати речення з прямою мовою на речення з непрямою і навпаки; розставляти розділові знаки у реченнях з прямою мовою; використовувати в професійному мовленні терміни на позначення методів і способів обстеження та лікування.

Література.

1. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 288 с.
2. Силка А. А. Українська мова як мова професійного навчання : навчальний посібник для іноземних студентів медичного профілю (з англійською мовою навчання). Суми : Сумський державний університет, 2016. 129 с.
3. Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навчальний посібник. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.
4. Жангазінова Р., Кусяк С. Українська мова для іноземців. Частина III. Синтаксис : [навчально-методичний посібник для самостійної роботи іноземних студентів підготовчого відділення галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. 24 с.

Практичний блок для самостійної роботи.

Завдання 1. Прочитайте речення. Замініть речення з непрямою мовою на конструкції з прямою мовою.

Передихнула, промовила вголос, що вільна.

Павлусь осмілювався спитати, куди вони їдуть.

Юрко закричав, щоб Тося підійшла.

Недарма в старовину мудреці казали, що святе місце пустим не буває.

Батько просив сина, щоб той допоміг матері по господарству.

Дівчина грайливо запитала, а що, коли вона і справді лісова мавка.

Гриць запитав, чи бачить хлопець скелю, на якій живе Мати Вітрова.

Учитель сказав дітям, щоб вони підготували детальний опис своєї вчорашньої мандрівки до лісу.

Син у матері запитав, куди сонце сідає на ніч.

Дівчина запитала, хто він і чому погляд у нього сумний.

Завдання 2. За поданими схемами придумайте речення.

А: «П!»

«П!»-а.
«П!-а:-П».
«П,-а,-п?»

Завдання 3. Прочитайте діалоги. Перекажіть їхній зміст, використовуючи конструкції з непрямою мовою.

А) - Привіт!

- Привіт! Підеш сьогодні з нами кататися на велосипеді до парку?

- Я б залюбки та не можу! Справа в тому, що в мене сестричка захворіла. Зараз до аптеки поспішаю, за ліками. А потім буду наглядати за нею, доки батьки з роботи повернуться.

- Дуже шкода! А що з сестрою?

- Мабуть, застудилася. В неї підвищилася температура та голова болить.

- Це дуже неприємні відчуття. Нехай видужує! Але, якщо все ж звільнишся, приїжджай до парку кататися. Ми збираємося о п'ятій годині.

- Дякую! Буду старатися!

Б) - Синку, здрастуй. Ти не міг би мені допомогти?

- Залюбки, бабусю. Кажіть, що трапилось.

- Ти не міг би перевести мене через дорогу? Бо мені важко ходити, а тут машини дуже швидко їздять. Водії не чекають, доки я перейду дорогу, а я боюся перед ними впасти.

- Добре, бабусю, я вам допоможу

- Я дуже вдячна тобі, синку!

- Та нема за що! Бажаю вам гарної прогулянки.

Завдання 4. Напишіть діалог на тему: «Як ваше здоров'я?» Перекажіть зміст діалогу, використовуючи речення без прямої мови.

Завдання 5. Читайте текст.

Мене звати Алі. Я студент-іноземець. Сьогодні субота. Я і мій друг Анас сідаємо в п'ятдесят дев'ятий автобус, купуємо квитки за два п'ятдесят і їдемо в центр. Ось і торговельний центр «Мануфактура». Тут ми бачимо супермаркет «Сільпо».

Супермаркет – це дуже великий магазин. Ми любимо цей магазин. Ми знаємо, що тут ми можемо купувати різні товари. Ось я бачу хлібний відділ. Тут є різні продукти: хліб чорний і білий, батони, пиріжки. Ми купуємо два батони і різні пиріжки. Потім ми йдемо в м'ясний відділ. Тут є свіже м'ясо, птиця. Поруч ковбасний відділ. Тут продають ковбасу й сир.

Продавець – приємна дівчина. Її звати Олена.

– Добрий день, Олено!

– Добрий день!

– Скільки коштує цей сир?

– Сто двадцять гривень за кілограм.

– Дайте триста грамів, будь ласка!

– Ось ваш сир!

– Дякуємо!

– Приходьте ще!

Ліворуч продають овочі і фрукти. Тут ми купуємо картоплю, цибулю, капусту, моркву, яблука, апельсини, банани. Яблука сьогодні дешеві, а цибуля дорога. Потім ми купуємо рис, цукор, сіль, оливкову олію. Ми йдемо на другий поверх. Друг запрошує мене в кафе. Тут ми замовляємо чорну каву і воду.

- Котра година?

- Дванадцята. Ми мусимо йти додому. Наші сумки дуже важкі. Тому ми повертаємося в гуртожиток на таксі.

Завдання 6. Дайте відповіді на питання.

- 1) Хто такий Алі?
- 2) Який сьогодні день?
- 3) У який автобус сідають друзі?
- 4) Скільки коштує квиток?
- 5) Що таке супермаркет?
- 6) Що купують друзі?
- 7) Який хліб вони купують?
- 8) Які овочі вони купують?
- 9) Що вони замовляють у кафе?
- 10) Як друзі повертаються в гуртожиток?

Завдання 7. Запишіть речення з прямою мовою, поясніть розділові знаки.

1. І я повторюю своє: – Спасибі, друзі, що ви є, і що до вас я у дорозі (В.Мелешенко). 2. «Чого зажурився, мій любий козаче?» – питає дівчина вродлива (Леся Українка). 3. «Не ходи в гай!» – прохала мати. А він слухав і ходив (А. Чужий). 4. Хтось сказав: «Найхарактерніша ознака посередності – це здатність сприймати як щось посереднє майстрів минулого» (П. Загребельний). 5. «На мене хтось-то набрехав (бодай би той добра не знав!), що я хабарики лупила», – промовила Лисиця (Л. Глібов). 6. «Чи бачили таке! Сказав батько і, помовчавши, додав: – Готовий хлібороб, одним словом» (О. Гончар). 7. «Працюйте так, щоб не було соромно не тільки сьогодні, але й перед наступними поколіннями», – говорив, прощаючись з випускниками, директор школи (З газ.).

Завдання 8. Складіть речення за поданими схемами.

1. А: «П». 6. «П, - а, - п».
2. А: «П?» 7. «П, - а. - П».
3. А: «П!» 8. «П? - а. - П».
4. «П», - а. 9. «П! - а. - П».
5. «П?» - а. 10. «П! - а: - П».

Завдання 9. Перегляньте відео про внутрішні органи https://www.youtube.com/watch?v=vZbS_juTURQ. Заповніть таблицю.

Назва органу (іменник)	Опис органу, ознаки (прикметники)	За що орган відповідає, функції (дієслова)

Розгляньте малюнок, оберіть будь-який внутрішній орган. Дайте відповіді на питання.

1. Назвіть орган.
2. Де орган розташовано?
3. До якої системи органів належить?
4. Які функції в організмі виконує?
5. З якими органами взаємодіє?

Тема 6. Медико-технічні терміни. Назви медичних інструментів.

План.

1. Правила перетворення прямої мови на непряму: використання сполучників, сполучних слів, часток.

2. Зміна особових, присвійних займенників, особових форм і форм способу дієслова; зміна порядку слів.

Мета: формувати навички і вміння застосовувати одержані раніше знання про пряму і непряму мову як засобів передачі чужої мови та інтонацію речень з прямою мовою; розвивати уважність, вдумливість, синтетико-аналітичне мислення; повторити основні відомості про пряму та непряму мову, її призначення та смислові особливості; розвивати культуру усного й писемного мовлення та вміння передавати чужі думки за допомогою прямої та непрямої мови, правильно їх оформляти на письмі.

Здобувачі вищої освіти повинні знати: що таке пряма мова, де використовуються речення з прямою мовою, як передати пряму мову непрямою і навпаки; медико-технічні терміни, назви медичних інструментів.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти: будувати та записувати речення з прямою мовою; знаходити у текстах речення з прямою мовою та розуміти її зміст; змінювати речення з прямою мовою на речення з непрямою і навпаки; розставляти розділові знаки у реченнях з прямою мовою; використовувати в професійному мовленні медико-технічні терміни, назви медичних інструментів

Література.

1. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 288 с.
2. Силка А. А. Українська мова як мова професійного навчання : навчальний посібник для іноземних студентів медичного профілю (з англійською мовою навчання). Суми : Сумський державний університет, 2016. 129 с.
3. Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навчальний посібник. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.
4. Жангазінова Р., Кусяк С. Українська мова для іноземців. Частина III. Синтаксис : [навчально-методичний посібник для самостійної роботи іноземних студентів підготовчого відділення галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. 24 с.

Практичний блок для самостійної роботи.

Завдання 1. Прочитайте речення. Замініть конструкції з прямою мовою на речення з непрямою.

1. О. Гончар писав: «Мова – це доля нашого народу».
2. «Ти – моє щастя», – сказала мати синові.
3. Марина запитала подругу: «Ти бачила нову виставку?»
4. «Який гарний університет!», – подумав майбутній студент.
5. Хлопець запитав: «Що ви читаєте?»
6. «Принеси мені хліба», – попросив батько.
7. Мати наказала: «Сину, піди і купи хліба».
8. Сестра попросила: «Мамо, купи мені нову сумку».
9. Гості сказали офіціантові: «Принесіть, будь ласка, рахунок».
10. «Тітко, купіть нам вишень і полуниці», – тихо попросили діти.
11. У листі подруга написала: «Привези мені з Японії гарне кімоно».

Завдання 2. Поставте пропущені розділові знаки у реченнях з прямою мовою.

1. Вудьте люде це постійний заклик і пересторога Шевченка (Є. Маланюк).
2. Та мені зав'язали руки люди Хай страждає кажуть треба так (І. Драч). 3. А слова плоть ясна і нетлінна Проблискує Народе встань (Д. Павличко). 4. Мамко гукаю сміючись та ви ж в мене ще зовсім молоденькі (Ю. Збанацький). 5. Люди що створили цю живу красу мабуть у душі поети подумав я оглядаючи все навколо (І. Цюпа). 6. Ти ба дивується Данило, високо зводячи брови. Сиплються як горох. 7. Коли б треба було окреслити творчість Лесі Українки одним словом писав Максим Рильський то найвідповідніше слово було б — боротьба (Л. Міщенко). 8. Воскреснемо бо світить нам у віки пророцтво Тараса Не вмирає душа наша не вмирає воля (Я. Гоян).

Завдання 3. Складіть 7 речень з прямою мовою, різні за метою висловлювання. Замініть їх на речення з непрямою мовою.

Завдання 4. Прочитайте текст. На основі тексту розкажіть про себе і своє навчання.

Мене звати Мурад. Моє прізвище Озтюрк. Мені двадцять п'ять років. Я студент четвертого курсу медичного інституту Сумського державного університету. Я приїхав з Туреччини, щоб вивчати медицину. Зараз я живу в Сумах. Суми – красиве місто. Тут є річка Псел, озеро Чеха, багато парків, архітектурних пам'яток. У Сумах також є два театри, кілька музеїв, філармонія. Багато іноземців навчаються в СумДУ та інших вищих навчальних закладах – педагогічному та аграрному університетах. У нас гарні викладачі. Ми вивчаємо медицину, російську та українську мови. У мене багато друзів. Разом ми вчимося, відпочиваємо, подорожуємо. Я завжди буду згадувати роки навчання в Україні, коли повернуся в Туреччину.

Завдання 5. Напишіть діалог на тему: «Як я ходив до лікаря» Перекажіть зміст діалогу, використовуючи конструкції без прямої мови.

Завдання 6. Замініть пряму мову непрямою

Зразок: Ребекка попросила: «Мамо, купи мені плаття». – Ребекка попросила маму, щоб вона купила їй плаття.

1. Мерал запитала: «Куди ми підемо завтра?»
2. Мустафа запитав: «Що ти купуєш у магазині?»
3. Викладач сказав: «Завтра буде іспит».
4. Мама запитала дочку: «Коли ти приїдеш додому?»
5. Викладач спитав: «До кого Ви ходили вчора?»
6. Джошуа вигукнув: «Друзе, допоможи мені!»
7. Декан наголосив: «Студенти, зайдіть в аудиторію!»
8. Ахмед поцікавився: «Як тебе звати?»
9. Я запитав: «Котра година?»

10. Викладач запитав Пола: «Ви підготувалися до заняття?»
11. Лікар запитав у хворого: «Яка у Вас температура?»
12. Хворий відповів: «Вчора була температура 39 градусів».
13. Лікар поцікавився: «А нежить у Вас є?»
14. Хворий відповів: «Ні, немає».
15. Лікар порадив: «Вам потрібно приймати антибіотики».

Завдання 7. Замініть непряму мову прямою

1. Сестра запитала, що вона хоче купити у супермаркеті.
2. Джастіс попросив, щоб ми сказали, як довго будемо у Тернополі.
3. Під час зустрічі вона поцікавилася, що ми будемо робити влітку.
4. Ми відповіли їй, що поїдемо до Києва на все літо.

Завдання 8. Доповніть таблицю

	Пряма мова	Непряма мова
1. Ствердження	Тато сказав: «Завтра ми поїдемо до сестри».	
2. Наказ, прохання	Вчитель сказав нам: «Вивчіть і запишіть нові слова».	
3. Питання з питальним словом.	«Коли будуть канікули?» – запитали студенти.	
4. Питання без питального слова.	«Ти поїдеш до Іраку?» – запитав мене друг.	

Завдання 9. Дайте відповіді на питання.

1. Дайте визначення понять «інструмент», «медичний інструмент».
2. Опишіть призначення медичних інструментів.
3. Які інструменти відносять до загальнохірургічних?
4. Які інструменти відносять до спеціальних?
5. З яких матеріалів виготовляють медичні інструменти?
6. За якими ознаками класифікують медичні інструменти?
7. Укажіть умови зберігання металевих медичних інструментів.

Тема 7. Терміни-номінації наук, фахівців у галузі медицини.

План.

1. Невласне пряма мова як взаємопроникнення авторської та прямої мови.
2. Систематизація та узагальнення вивченого матеріалу.

Мета: формувати **загальнонавчальні компетентності**: поглиблювати знання учнів про засоби передачі чужого мовлення; пояснювати особливості заміни прямої мови непрямою, формувати вміння здійснювати заміну прямої мови непрямою; правильно розставляти розділові знаки між частинами складнопідрядного речення; формувати **комунікативні компетентності**: розвивати творчі вміння складати речення з непрямою та прямою мовою, а також використовувати їх в усному і писемному мовленні; розвивати логічне та образне мислення, комунікативні навички; вдосконалювати писемні навички

учнів; формувати загальнокультурні компетентності: виховувати наполегливість у навчанні, бажання застосовувати отримані знання, вміння та навички при виконанні практичних завдань; формувати

Здобувачі вищої освіти повинні знати: що таке авторська мова, де використовуються речення з прямою та непрямою мовою, як передати пряму мову непрямою і навпаки; терміни-номінації наук, фахівців у галузі медицини.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти: будувати та записувати речення з прямою мовою; знаходити у текстах речення з прямою мовою та розуміти її зміст; змінювати речення з прямою мовою на речення з непрямою і навпаки; розставляти розділові знаки у реченнях з прямою мовою; оперувати у професійному мовленні термінами-номінаціями наук, фахівців у галузі медицини.

Література.

1. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 288 с.
2. Силка А. А. Українська мова як мова професійного навчання : навчальний посібник для іноземних студентів медичного профілю (з англійською мовою навчання). Суми : Сумський державний університет, 2016. 129 с.
3. Мацюк Г. Р. Українська мова. Практичний курс для іноземців: навчальний посібник. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 195 с.
4. Жангазінова Р., Кусяк С. Українська мова для іноземців. Частина III. Синтаксис : [навчально-методичний посібник для самостійної роботи іноземних студентів підготовчого відділення галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Львів : Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2019. 24 с.

Практичний блок для самостійної роботи.

Завдання 1. Вкажіть правильну відповідь.

1 «Можна увійти?», – запитав студент, який запізнився на заняття.

- А) Студент, який запізнився на заняття запитав, як можна увійти.
- Б) Студент, який запізнився на заняття запитав, чи можна увійти.
- В) Студент, який запізнився на заняття запитав, хто може увійти.

2 «Дай мені їсти!», – попросила маленька сестра.

- А) Маленька сестра попросила, що дав їй їсти.
- Б) Маленька сестра попросила, щоб дав їй їсти.
- В) Маленька сестра попросила, хто дав їй їсти.

3 Син сказав: «Я вже вивчив уроки».

- А) Син сказав, щоб він вивчив уроки.
- Б) Син сказав, як він вивчив уроки.
- В) Син сказав, що він вивчив уроки.

4 Хлопець запитав у дівчини: «Які квіти ти любиш?»

- А) Хлопець запитав у дівчини, чи любить вона квіти.
- Б) хлопець запитав у дівчини, як вона любить квіти.
- В) Хлопець запитав у дівчини, які вона любить квіти.

5 У повідомленні подруга запитала: «Де ти зараз?»

- А) У повідомленні подруга запитала, де я зараз.

- Б) У повідомленні подруга запитала, де ти зараз.
В) у повідомленні подруга запитала, як ти зараз.

6 Приятель запитав: «Чий телефон?»

- А) Чий приятель запитав телефон?
Б) Як приятель запитав телефон?
В) Приятель запитав, чий телефон.

7 «Сестро, скажи мені правду!», – крикнув чоловік.

- А) Чоловік крикнув сестрі, щоб вона сказала йому правду.
Б) Чоловік крикнув сестрі, що вона сказала йому правду.
В) Чоловік крикнув сестрі, чи вона сказала йому правду.

8 «Підеш зі мною», – спитав сусід.

- А) сусід спитав, чи піде він зі мною.
Б) сусід спитав, чи піду я з ним.
В) сусід спитав, хто піде з ним

9 «Кому я винен решту?» – запитав водій.

- А) Водій запитав, кому я винен решту.
Б) Водій запитав, що він винен решту.
В) Водій запитав, кому він винен решту.

10 Ігор сказав Петрові: «Назар – мій найкращий друг».

- А) Петро сказав, що Назар – його найкращий друг.
Б) Ігор сказав, що Назар – його найкращий друг.
В) Ігор сказав, щоб Назар – його найкращий друг

Завдання 2. Допишіть до слів автора пряму мову. Запишіть речення з прямою мовою, враховуючи всі різновиди їх оформлення.

1. Мама сказала ... 2. Антон здивувався і крикнув 3. Андрій розказав брату ... 4. Лікарі з'ясували ... 5. Мама перепитала у мене ... 6. Декан повідомив ...

Завдання 3. Запишіть текст як диктант. Речення з прямою мовою виділіть лапками, розставляючи відповідні розділові знаки.

Згідний, Згідний! Здавалось, кращого імені для цього коня важко й придумати. Гвін виправдовував його цілком. А згодом сталося незрозуміле, образливе й прикре. Хтось із високих начальників сказав, що племінні рисаки живуть в конезаводах як привілейовані аристократи, існують лише для рекордів, а треба, щоб ті породисті мазуни працювали нарівні з усякими кіньми.

І вигнали Згідного з племінного табуна, мовляв, постарів уже. Послали возити воду по бригадах.

Не раз Савенко ходив до директора конезаводу, протестував, висловлював своє обурення. Хіба можна такого коня та водовозом?.. А що маю робити? Така вказівка виправдовувався той, міцно тримаючись правою рукою за крісло, немов за сідло. Вам що, найбільше треба? Мовчіть собі. Ви, як і Згідний, вже од'їздили своє...

Що ж, може й правда. Тільки пройде час, багато чого забудеться, а горда кличка Згідного житиме.

Так воно й сталося. Років через два приїхали люди з Києва. Де ваш Згідний

питають. А директор руками розводить Та де ж, працював у полі, як усі прості коні. Воду возив. Ви що Такого племінного коня, родоначальника чудової лінії рекордсменів, і в хомут Та за нього ж давали двадцять тисяч золотом на міжнародному аукціоні Негайно повернути, поставити на стайню.

... Але було вже пізно, бо від напруги захворів кінь, не витримав лихої долі (За І. Цюпою, URL: <https://studfile.net/preview/10051265/page:10/>).

Завдання 4. Прочитайте текст.

Квартира

—Привіт, Андрію!

—Привіт, Олено, куди ти йдеш?

—Я йду додому, мій будинок знаходиться тут недалеко.

—А на якій вулиці ти живеш?

—Я живу на вулиці Подільській, у будинку номер 14, там живе вся моя сім'я.

—На якому поверсі ти живеш?

—Я живу на восьмому поверсі у десятиповерховому будинку.

—Це дуже високий будинок. Ти не боїшся висоти?

—Ні, я не боюся висоти.

—Розкажи мені, будь ласка, про свою квартиру. Яка вона?

—Наша квартира дуже велика і простора. У ній є три кімнати (вітальня, спальня та дитяча кімната), довгий коридор, кухня, ванна кімната та туалет.

—Що знаходиться у твоїй кімнаті?

—У моїй кімнаті є дерев'яна підлога, на ній лежить красивий килим. На стінах є шпалери. Праворуч знаходиться шафа, у ній я зберігаю мої речі. Біля шафи стоїть тумбочка. У ній лежать мої книжки і зошити. На тумбочці стоїть красива ваза та лампа. Ліворуч стоїть сірий зручний диван, на якому я сплю. На ньому лежать подушки. На стінах висять картини та дзеркало. Тут також висить полиця. На ній лежать мої журнали.

—Яка твоя ванна кімната?

—Моя ванна кімната дуже світла. На стінах і на підлозі є плитка. На стіні висить тумбочка. У ній знаходяться мило, шампунь, зубні щітки та зубна паста, вся косметика, бритва, гель для гоління та інші речі. У ванній кімнаті є велика біла ванна. Тут також є душова кабінка. У ванній кімнаті стоїть пральна машина. На підлозі лежить маленький килимок.

—Що знаходиться у твоїй кухні?

—У моїй кухні ти можеш побачити красиві жалюзі, які висять на білому вікні. На підвіконнику стоять три вазони. Праворуч у кухні є холодильник. Тут стоять чотири крісла, на них ми сидимо. На столі стоять тарілки та чашки. У куті кімнати є раковина. У ній ми миємо посуд. На стіні висить картина. У протилежному куті кімнати знаходиться газова плита, на ній стоять каструлі та чайник.

—Тобі подобається твоя квартира?

—Так, вона мені дуже подобається.

Тести для самоперевірки

1. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Моя ручка лежить у сумка.
 - 2) Моя ручка лежить у сумках.
 - 3) Моя ручка лежить у сумку.
 - 4) Моя ручка лежить у сумці.

2. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Я живу в гуртожиток.
 - 2) Я живу на гуртожитку.
 - 3) Я живу в гуртожитках.
 - 4) Я живу в гуртожитку.

3. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Тернопіль знаходиться захід, а Дніпро схід.
 - 2) Тернопіль знаходиться на захід, а Дніпро на схід.
 - 3) Тернопіль знаходиться у заході, а Дніпро у сході.
 - 4) Тернопіль знаходиться на заході, а Дніпро на сході.

4. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Моя мама працює лікарня.
 - 2) Моя мама працює лікарні.
 - 3) Моя мама працює на лікарні.
 - 4) Моя мама працює в лікарні.

5. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Картини висять на стіни.
 - 2) Картини висять на стінах.
 - 3) Картини висять у стіні.
 - 4) Картини висять на стіна.

6. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Учні читають текст про Україну в клас.
 - 2) Студенти були у театри.
 - 3) Він купує книжки у книгарні.
 - 4) Ти пишеш у зошит.

7. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Вони сидять у аудиторія.
 - 2) Ми шукаємо нові слова у словниках.
 - 3) Вони читають у бібліотеці.
 - 4) Одяг лежить у шафи.

8. Оберіть правильний варіант.
 - 1) Ми зараз живемо у чисте маленьке місто.
 - 2) Ми зараз живемо у чисте маленьке місті.

- 3) Ми зараз живемо у чистому маленькому місто.
4) 2) Ми зараз живемо у чистому маленькому місті.
9. Оберіть правильний варіант.
1) Його зошити та книжки лежать у велика чорна сумка.
2) Його зошити та книжки лежать у велика чорна сумці.
3) Його зошити та книжки лежать у великій чорній сумка.
4) Його зошити та книжки лежать у великій чорній сумці.
10. Оберіть правильний варіант.
1) Наша команда часто тренується міський стадіон.
2) Наша команда часто тренується міському стадіоні.
3) Наша команда часто тренується у міському стадіоні.
4) Наша команда часто тренується на міському стадіоні.
11. Оберіть правильний варіант.
1) Вони живуть у мій будинку.
2) Вони живуть у мій будинок.
3) Вони живуть у моєму будинок.
4) Вони живуть у моєму будинку.
12. Оберіть правильний варіант.
1) Він їздить твоїй машині.
2) Він їздить на твоя машині.
3) Він їздить на твоїй машина.
4) Він їздить на твоїй машині.
13. Оберіть правильний варіант.
1) Іноземні студенти навчаються наш технічний університет.
2) Іноземні студенти навчаються нашому технічному університеті.
3) Іноземні студенти навчаються у наш технічний університет.
4) Іноземні студенти навчаються у нашому технічному університеті.
14. Оберіть правильний варіант.
1) Вона приїхала в Україну минулий рік.
2) Вона приїхала в Україну в минулий рік.
3) Вона приїхала в Україну в минулого року.
4) Вона приїхала в Україну минулого року.
15. Оберіть правильний варіант.
1) Цього року перший сніг випав листопад.
2) Цього року перший сніг випав у листопад.
3) Цього року перший сніг випав листопаді.
4) Цього року перший сніг випав у листопаді.

Завдання 5. Проаналізуйте розділові знаки у реченнях із прямою мовою.

Чи далеко до Києва?
Питаються якось хлопця
Подорожні люди:
«Чи багато верстов, сину,
До Києва буде?»
«А не знаю, ;— хлопець каже, —
Було вісімнадцять,
Тепер менше, либонь, стало,
Здається, сімнадцять!»
«Що ж то, сину, за пригода
Така прилучилась?»
«Та пригода — не пригода —
Верства повалилась!» (С. Руданський)

Завдання 6. Доповніть речення прямою мовою. Замініть пряму мову на непряму.

..... вигукнув Антон.
Лікар сказав.....
Практикант попросив.....

Завдання 7. Відредагуйте речення з непрямою мовою.

1. Хтось із перехожих прошепотів, що реклама на біл-борді не справляє на мене враження. 2. Мені натякнули, що краще не радити його сестрі. 3. Тренер поцікавився, що як би я вчинив у такій ситуації.

Завдання 8. Знайдіть і підкресліть правильні відповіді.

Запитання 1. Прямою мовою називається:

чуже мовлення, передане недослівно, із збереженням лише основного змісту, але не форми та інтонації;

слова, які супроводжують чуже мовлення, передане без змін;

чуже мовлення, передане дослівно, без змін, із збереженням змісту, форми та інтонації;

слова, які називають того, хто передає чуже мовлення.

Запитання 2. Діалог — це:

слово або сполучення слів, яке називає, до кого звертаються;

чуже мовлення, що передається не дослівно, а із збереженням основного змісту висловлювання;

пряма мова, що передає розмову двох або кількох осіб;

дослівний уривок із чийогось висловлювання, що наводиться для підтвердження чи пояснення власних думок.

Запитання 3. Пряма мова супроводжується:

уточнюючими членами речення;

словами автора;

вставними словами;
непрямою мовою.

Запитання 4. Конструкція з непрямою мовою є:

складносурядним реченням;
складнопідрядним реченням із підрядним обставинним;
складнопідрядним реченням із підрядним з'ясувальним;
складнопідрядним реченням із підрядним означальним.

Запитання 5. Речення з непрямою мовою — це:

Рід жаб'ячий надумався прохати собі в болото короля (Б. Грінченко);

Ми спитали у сороки, скільки їй, сороці, років (Є. Гуцало);

«Все перемелеться — буде мука», — то легка поговорка, та правда тяжка (П. Воронько);

Прислів'я каже: «Більш роби, та менше говори...» (Л. Боровиковський).

Запитання 6. Речення, що вміщує цитату,— це:

Ніби на гравюрі Хокусаї, ліс грабовий золотом цвіте, щоголівське небо нависає над землею — «синє, та не те» (М. Рильський);

«Оце розвеличався!» — Барвінок, сміючись, озвався (Б. Грінченко);

На річку море раз гнівилось і ревло, що річка береги водою розбовтала (Л. Боровиковський);

Як я ходив на вечорниці, то ти пішки попід стіл ходила і казала до кота: «Вуйку, посуньтесь!» (Нар. творч.).

Запитання 7. В якому рядку допущено пунктуаційні помилки в оформленні прямої мови:

«Отже, тут кращі хліба, ніж під селом, — подумав сам собі, — тут, мабуть, сильніший дощ пройшов...»

Мельник повів сивою од років і борошна головою на розчинені двері: «Ще хтось молоти під'їхав. І ночі не доспав.»

«А ви спробуйте заспівати колискової,» — зірвалося в мене, та господиня знизала плечима, мовляв: „Не знаю і не вмію...»

«Михайле, ти ще не в хаті?! — гримнув з катраги дід. — Гляди: перепаде нам обом за лебедів!»

«Не чуєш, як літо пішло нашим народом?» — дивується мати.

Запитання 8. Визначте, де правильно оформлено діалог.

«Як ти учишся, Семене?» — «Трійки в табелі у мене...» — «Підтягнися, так негоже!»

— «Та у п'ятій чверті, може...»

— Як ти учишся, Семене?

— Трійки в табелі у мене...

— Підтягнися, так негоже!

— Та у п'ятій чверті, може...

— «Як ти учишся, Семене?» — «Трійки в табелі у мене...»

— «Підтягнися, так негоже!» — «Та у п'ятій чверті, може...»

— Як ти учишся, Семене? — Трійки в табелі у мене... — Підтягнися, так негоже! — Та у п'ятій чверті, може...

— Як ти учишся, Семене? — Трійки в табелі у мене...

– Підтягнися, так негоже! – Та у п'ятій чверті, може...

Запитання 9. В якому рядку правильно оформлено цитату?

Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє (О.Довженко).

«Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє» (О.Довженко. «Зачарована Десна»)

«Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє» (О.Довженко: Кіноповісті. Оповідання. – К.: Наукова думка, 1986. – с.471).

«Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє» (О.Довженко. Кіноповісті. Оповідання. К. Наукова думка, 1986. – с.471).

Сучасне завжди на дорозі з минулого в майбутнє (О.Довженко. Кіноповісті. Оповідання. К. Наукова думка, 1986. – с.471).

Запитання 10. В якому рядку правильно використано лапки?

Недарма кажуть: «Нема нічого стомливішого від чекання.»

Все росте, все рухається під синім покривом животворящої ночі, немов поспішаючи швидше вирости за ніч, поки все спить, а рано, на сході сонця вийдуть хазяйки з сіней умиватись, глянуть на розквітлі соняшники й маки, яких не торкнула ще перша бджола, і вигукнуть в зачудуванні «Мати Божа, що сталося в городі за ніч.»

«Ось стомлена верба, відчувши ранній спів,

Пташками, квітами і сонцем оповита,

Над ніжним гомоном немовчних ручаїв

Тінисті, лагідні схилила віти.»

Як гарно в світі, – «говорить сам до себе дід.»

Насуплю я брови говорить зима, і вітер з морозом повіє: «Усе скрізь загине – рятунку нема.»

Запитання 11. В якому рядку схематично подано всі можливі позиції прямої мови щодо слів автора?

«П,» – а. «П, – а, – п.» «П, – а. – П.» «П, – а: – П». А: «П,» – а. А: «П.»

А: «П.» «П,» – а. «П, – а, – п.» А: «П,» – а.

«П, – а: – П.» А: «П,» – а. «П, – а. – П.» «П,» – а. А: «П.»

А: «П.» – «П». «П,» – а. «П, – а, – п.»

«П? – а, – п.» «П! – а. – П.» А: «П.»

Запитання 12. Правильно розставлені розділові знаки в реченні:

«Ну, з богом!», – сказав дядько Тихін.

Поет підвівся з крісла й урочисто відповів: «моя перша вчителька.»

В Україні кажуть «Веселка воду п'є.»

«От би Ніні це побачити от би вона зраділа,» – пурхнула в моїй голові думка.

А мати раптом «Чого ти мовчиш?»

Запитання 13. Визнач речення, яке відображає здогадну пряму мову:

«Що було, те загуло», - зі щирою посмішкою сказав дід, запрошуючи до столу.

Він продовжував зосереджено працювати: дивіться, мовляв, мене ваші плітки не цікавлять.

Природа, як сказав Григорій Сковорода, — усьому початкова причина й рушійна сила

Григорієві серце стискалось. Хотілось йому сказати цій матері, що немає вже того тихого краю, України тієї, ясної, сонячної. Що садки вишневі повирубувані, ріки збаламучені, степи сльозами обпоєні, і небо ясне людям потемніло... Але він мовчав. Нехай любить її такою, якою пам'ятає (І. Багрянний).

Запитання 14. Визнач речення, яке виражає невластне пряму мову.

Поїзд стояв, а у мене в думках тільки те, що коли ми вже почнемо рухатися.

Він дивиться, а очі її спущені додолу й губи зімкнуті: «Ми бідні, але чесні. Чого нам ще.»

Природа, як сказав Григорій Сковорода, — усьому початкова причина й рушійна сила.

Але скільки треба мати зарозумілості, щоб викидати такі-от безвідповідальні словеса. От вам найсильніший удар по наших засадах. «Чи може» {пише Юринець) серйозний письменник порівнювати без застережень Лютера — виразника слабкої, кволої, не здібної ще до історичної творчості німецької буржуазії, Лютера, що віддавав селянство на поталу поміщику, — порівнювати з енергійною сміливою й цільною в своїх класових стремліннях постаттю Бебеля?

Запитання 15. Визнач речення з правильно оформленою цитатою.

Злиття радості буття з громадянськими почуттями добре висловив литовський поет Ю. Марцінкявічус:

«Плекайте в дітях, матері,
Любов до рідної Вітчизни,
Щоб їх серця і височизни,
І світла прагли, і зорі»

О. М. Веселовський відзначав видовмінність, рухливість народної пісні: Поки вона співається, вона перетворюється, постійно змінюючись, творячись заново. (С. Єрмоленко).

В казці говориться: «Народилась ця пташка із сонячного вогню»

О. Потебня, аналізуючи характер народнопісенного паралелізму, писав: «...зміст народної поезії складає не природа, а людина...»

Запитання 16. Чужа мова - це ...

мова іншої особи
автора

Запитання 17. Спосіб передачі чужої мови без збереження лексичних, синтаксичних особливостей – це пряма мова?

так
ні

Запитання 18. Змістове ядро у конструкції з прямою мовою це...

слова автора
пряма мова

Запитання 19. Невласне пряма мова поєднує в собі елементи:

Прямої мови

Непрямої мови

Прямої та непрямої мови

Запитання 20. Різновидом прямої мови є діалог:

так

ні

Запитання 21. Нова репліка діалогу записується з нового рядка:

Так

ні

Запитання 22. Цитати завжди беруться в лапки:

так

ні

Запитання 23. Епіграф є різновидом цитати:

так

ні

Запитання 24. При невластне прямій мові є слова автора:

так

ні

Завдання 9. Оберіть будь-який медичний інструмент і поясніть його призначення (де і як його можна використовувати).

Завдання 10. Прочитайте текст. Підкресліть медичні терміни.

Інструмент – предмет, пристрій, механізм, що використовується для впливу на об’єкт: його зміни або вимірювання з метою досягнення корисного ефекту.

Медичні інструменти – вироби, призначені для проведення хірургічних маніпуляцій на органах і тканинах людського організму з метою механічного впливу на них, а також певних дій з матеріалами, що вживаються при таких маніпуляціях.

Класифікація медичних інструментів.

- За сферою застосування:

- хірургічні – інструменти, що найбільш часто застосовуються в клініці загальної хірургії для роз'єднання і з'єднання тканин, зупинення кровотечі, розширення ран і відтискання органів, а також як допоміжні інструменти;
- спеціальні – інструменти, що застосовуються в спеціальних напрямках хірургії (гінекології, офтальмології, нейрохірургії та ін.).
- За кратністю застосування:
 - багаторазового застосування;
 - одноразового застосування.
- За умовами застосування:
 - основні – безпосередньо контактують із тканинами поверхні рани або слизової оболонки внутрішніх органів);
 - допоміжні – не мають безпосереднього контакту з оперованими тканинами і органами хворого).
- За призначенням (відповідно до ГОСТ 19126-2007):
 - ріжучі – для розтину або відділення частин тканин людини (розтину абсцесів, резекції різних органів, висічення пухлин і зрізання наростів, поліпів і т. п.) і розрізання різних медичних матеріалів за допомогою різальних кромок;
 - відтискні – для розширення ран, порожнин, проходів і відтискання органів людини, які не піддаються хірургічному втручанню, з метою захисту їх від нанесення випадкових травм;
 - затискні – для захоплення і затиснення органів і тканин людини (з метою зупинення кровотечі з перерізаних судин, стискання трубчастих судин і порожнистих органів при їх резекції, утримування і фіксації органів для запобігання їх довільному переміщенню), а також медичних матеріалів, предметів або інструментів;
 - колючі – для введення в тканину організму з діагностичною або лікувальною метою різних рідин, проколів з метою введення через ці інструменти трубок, дренажів, ниток для зшивання, а також для різних маніпуляцій, які пов'язані з проникненням у тканини організму;
 - зондуючі та бужуючі – для дослідження природних вузьких ходів і порожнин в організмі людини і бужування їх з метою збільшення просвіту.

Завдання 11. Заповніть моделі речень.

Інструмент – ..., ..., ..., що використовується для ...: його зміни або вимірювання з метою досягнення корисного ефекту.

Медичні інструменти – вироби, ... для проведення хірургічних маніпуляцій на ... з метою механічного впливу на них, а також певних дій з матеріалами, що ... при таких маніпуляціях.